

საქმე № 330210015001146421

**საქართველოს უზენაესი სასამართლო
განჩინება
საქართველოს სახელით**

№ ას-1160-1080-2017

1 თებერვალი, 2018

წელი

№ას-1160-1080-2017 ლ-----ი

ქ. თბილისი

**სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:**

**ნინო ბაქაქური (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზურაბ ძლიერიშვილი, ბესარიონ ალავიძე**

საქმის განხილვის ფორმა – ზეპირი განხილვის გარეშე

საკასაციო საჩივრის ავტორი – ა-- ლ-----ი (მოსარჩელე)

მოწინააღმდეგე მხარე – შპს „ჯ-----ი“ (მოპასუხე)

გასაჩივრებული განჩინება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 11 ივლისის განჩინება

საკასაციო საჩივრის ავტორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული
განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის
დაკმაყოფილება

დავის საგანი – ზიანის ანაზღაურება

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი

1. ა-- ლ-----მა (შემდგომში - „მოსარჩელე“, „კასატორი“ ან „საკასაციო საჩივრის ავტორი“) სარჩელი აღძრა სასამართლოში შპს „ჯ-----ის“ (შემდგომში - „მოპასუხე“) მიმართ და მოითხოვა მოპასუხისათვის მატერიალური ზიანის სახით 100 000 ლარისა და მორალური ზიანის სახით 100 000 ლარის დაკისრება.
2. სარჩელი ემყარება შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებს:
 - 2.1. 2003 წელს შპს „წყალკანალმა“ დააზიანა მოსარჩელის საცხოვრებელი სახლი, მდებარე ქ. თბილისში, მ-----ში და ზიანი დროულად არ აანაზღაურა;
 - 2.2. 2006 წელს სასამართლოს დავალებით შესწავლილ იქნა ზიანის ოდენობა, რამაც შეადგინა 55490 ლარი, თუმცა მოპასუხემ, მრავალი დაპირების მიუხედავად, ზიანი არც ამჯერად აანაზღაურა, რის გამოც საცხოვრებელ სახლზე მიყენებული ზიანის ოდენობა გაიზარდა;
 - 2.3. ვინაიდან სახლი საცხოვრებლად აღარ ვარგოდა, მოსარჩელე იძულებული გახდა 2011 წელს გაესხვისებინა იგი და დარჩა უსახლკაროდ, რის გამოც განიცადა მორალური და მატერიალური ზიანი.
3. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ:
 - 3.1. იგი არის შპს „თ-----ის“ სამართალმემკვიდრე. საცხოვრებელ სახლზე მიყენებული ზიანის ანაზღაურების თაობაზე მხარეთა შორის წარსულში მიმდინარე სასამართლო დავები დიდი ხანია დასრულებულია და სასამართლო გადაწყვეტილებები შესულია კანონიერ ძალაში. მოთხოვნა საცხოვრებელ სახლზე მიყენებული ზიანის ანაზღაურების თაობაზე ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და მოპასუხემ მოსარჩელეს თავის დროზე აუნაზღაურა მიყენებული ზიანი. რაც შეეხება მორალურ ზიანს, ამ ნაწილში მოსარჩელის მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდა. ამჯერად მოსარჩელე ცდილობს ხელმეორედ დაიწყოს დავა იმავე მხარესთან იმავე მოთხოვნით და იმავე საფუძვლით, რომელზეც უკვე არსებობს კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გადაწყვეტილებები;
 - 3.2. არ არსებობს იმის დამადასტურებელი მტკიცებულება, რომ

მოპასუხე მოსარჩელეს დაპირდა ზიანის ანაზღაურებას;

- 3.3. მოთხოვნა ხანდაზმულია, ვინაიდან სადავოდ გამხდარი გარემოებების არსებობიდან გასულია დაახლოებით 12 წელი.
3. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2017 წლის 20 იანვრის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ.
4. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 11 ივლისის განჩინებით მოსარჩელის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 20 იანვრის გადაწყვეტილება.
5. სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით დადგენილად მიჩნეული შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:
- 5.1. 2004 წლის 22 იანვარს მოსარჩელემ სარჩელით მიმართა ქ. თბილისის კრწანისი-მთაწმინდის რაიონულ სასამართლოს შპს „თ-----ის“ მიმართ მიყენებული ზიანის ანაზღაურების სახით 10 000 ლარის დაკისრების მოთხოვნით;
- 5.2. ქ. თბილისის კრწანისი-მთაწმინდის რაიონული სასამართლოს 2004 წლის 19 მარტის გადაწყვეტილებით შპს „თ-----ს“ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 5000 ლარის გადახდა;
- 5.3. თბილისის საოლქო სასამართლოს 2005 წლის 9 ივნისის წინასწარი გადაწყვეტილებით გაუქმდა თბილისის კრწანისი-მთაწმინდის რაიონული სასამართლოს 2004 წლის 19 მარტის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც დადგინდა ქ. თბილისში, მ-----ში მდებარე მოსარჩელის კუთვნილი სახლის წყლის ზემოქმედებით დაზიანების ფაქტი და დაკმაყოფილდა მოსარჩელის სარჩელი შპს „თ-----ის“ მიმართ მატერიალური ზიანის ანაზღაურების ნაწილში;
- 5.4. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2006 წლის 4 დეკემბრის გადაწყვეტილებით შპს „თ-----ს“ დამატებით დაეკისრა ზიანის ანაზღაურება 5000 ლარის ოდენობით მოსარჩელის სასარგებლოდ;
- 5.5. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2006 წლის 14 თებერვლის

განჩინებით უცვლელი დარჩა თბილისის საოლქო სასამართლოს 2005 წლის 9 ივნისის წინასწარი გადაწყვეტილება, ხოლო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2007 წლის 22 თებერვლის განჩინებით უცვლელი დარჩა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2006 წლის 4 დეკემბრის გადაწყვეტილება. გადაწყვეტილებები შესულია კანონიერ ძალაში და აღსრულებულია;

- 5.6. მოსარჩელისათვის 100 000 ლარის ოდენობით მატერიალური ზიანის მიყენების ფაქტი არ დგინდება. პირველი ინსტანციის სასამართლომ საქმეში არსებული მასალებით დადასტურებულად მიიჩნია, რომ მოსარჩელეს აუნაზღაურდა სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებებით დაკისრებული მატერიალური ზიანი სრულად 10 000 ლარის ოდენობით, რაც სასამართლოს სხდომაზე თავად მოსარჩელემ მიუთითა (იხ. 2017 წლის 20 იანვრის სასამართლოს სხდომის ოქმი, 14:35:04). გარდა ამისა, უძრავი ქონება, რომლის დაზიანების შედეგად მიყენებული ზიანი 2006 წლის თებერვლის მდგომარეობით მოსარჩელეს აუნაზღაურდა, ამჟამად არ იმყოფება მოსარჩელის საკუთრებაში. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 2015 წლის 19 ივნისის №150607 წერილის მიხედვით, მოსარჩელის საკუთრების უფლება უძრავ ნივთზე რეგისტრირებული არ არის.
6. სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, მართალია, თბილისის საოლქო სასამართლოს 2005 წლის 9 ივნისისა და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2006 წლის 4 დეკემბრის გადაწყვეტილებებით მოპასუხე ცნობილ იქნა ზიანის ანაზღაურებაზე პასუხისმგებელ პირად, თუმცა მას, მოსარჩელის მიერ დაყენებული მოთხოვნის (10 000 ლარის ანაზღაურება) მოცულობიდან გამომდინარე, დაეკისრა მატერიალური ზიანის სახით მხოლოდ 10 000 ლარის გადახდა. გამომდინარე აქედან, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ წარმოდგენილ სარჩელში მითითებული ზიანის ოდენობიდან (55 490 ლარი) სასამართლო გადაწყვეტილებით მოპასუხეს მოსარჩელის მიმართ ანაზღაურების ვალდებულება წარმოშობილი ჰქონდა მხოლოდ 10 000 ლარის გადახდაზე, რაც უკვე ანაზღაურებული იყო, ხოლო დარჩენილი თანხის - 45 490 ლარის ანაზღაურების

ვალდებულება მოპასუხეს ამ გადაწყვეტილებებიდან არ წარმოშობია.

7. სააპელაციო პალატის მითითებით, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ დადასტურდებოდა 2003 წლის 8 დეკემბრის შემთხვევის შედეგად მოპასუხის უმოქმედობით მოსარჩელისათვის 55 490 ლარის ოდენობით ზიანის მიყენების ფაქტი, მოსარჩელის მოთხოვნა ამ თანხის ანაზღაურებაზე ხანდაზმული იყო. კერძოდ, სააპელაციო სასამართლოს 2006 წლის 4 დეკემბრის გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის მომენტისათვის ანუ 2007 წლის 22 თებერვლისათვის მოსარჩელეს უნდა სცოდნოდა, რომ მას მოპასუხის მიმართ წარმოშობილი ჰქონდა 55 490 ლარიდან დარჩენილი 45 490 ლარის მოთხოვნის უფლება, რადგანაც სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოში მოსარჩელის სარჩელის გამო საქმის განხილვისას მის მიერვე წარდგენილი მტკიცებულებებიდან ირკვეოდა, რომ რეკონსტრუქციის ხარჯების ოდენობა შეადგენდა 55 490 ლარს, თუმცა სასარჩელო მოთხოვნის გაზრდის დაუშვებლობის გამო მოპასუხეს დაეკისრა მხოლოდ 10 000 ლარის ანაზღაურება. აქვე, სააპელაციო პალატამ მიუთითა იმ გარემოებაზე, რომ მოსარჩელეს 2015 წლამდე (ე.ი. მოცემული სარჩელის წარდგენამდე) სხვა სარჩელი (რომლითაც მას შეეძლო მოეთხოვა დარჩენილი 45 490 ლარის გადახდის მოპასუხისათვის დაკისრება) სასამართლოში არ აღუძრავს. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის 1008-ე მუხლით განსაზღვრული, დელიქტით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლების ხანდაზმულობის სამწლიან ვადაზე და მიიჩნია, რომ მოსარჩელის მოთხოვნა დარჩენილი 45 490 ლარის გადახდის შესახებ მისი ხანდაზმულობის გამო სამართლებრივად უვარგისი იყო, რაც გამორიცხავდა მისი დაკმაყოფილების შესაძლებლობას.
8. იმის გათვალისწინებით, რომ მოპასუხეს მოსარჩელის მიმართ არ ჰქონდა წარმოშობილი 45 490 ლარის გადახდის ვალდებულება, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მოსარჩელის მტკიცება მოპასუხის მიერ ამ თანხის გადაუხდელობით გამოწვეულ ზიანზე მოკლებული იყო ფაქტობრივ საფუძველს. გამომდინარე აქედან, არ არსებობდა სამოქალაქო კოდექსის 992-ე მუხლით, აგრეთვე, ამავე კოდექსის 395-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ

ნორმათა შესაბამისად მოწინააღმდეგე მხარისათვის 100 000 ლარის ოდენობით მატერიალური ზიანის ანაზღაურების დაკისრების ფაქტობრივი საფუძველი.

9. მორალურ ზიანის ანაზღაურების შესახებ სასარჩელო მოთხოვნასთან დაკავშირებით სააპელაციო სასამართლომ უურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ მოსარჩელეს არ ჰქონდა წარდგენილი ნასყიდობის ხელშეკრულება და შესაბამისი საბაზრო ღირებულების შესახებ დასკვნა იმ გარემოების დასადასტურებლად, რომ დაზიანებების გამო მან სახლი გაყიდა საბაზრო ფასთან შედარებით გაცილებით უფრო დაბალ ფასად. გამომდინარე აქედან, უსაფუძვლო იყო მისი მტკიცება, რომ მოპასუხის მიერ სახლისათვის მიყენებული დაზიანებების გამო იგი იძულებული გახდა მიზერულ ფასად გაეყიდა იგი, რის გამოც უსახლკაროდ დარჩა (რასაც მოსარჩელე უკავშირებდა მისი ღირსების შელახვას). გარდა ამისა, სააპელაციო სასამართლომ სამოქალაქო კოდექსის 413-ე მუხლზე დაყრდნობით განმარტა, რომ მორალური ზიანის მოთხოვნის დასასაბუთებლად მოსარჩელის მიერ დასახელებული გარემოებები არ მიუთითებდა კანონით გათვალისწინებულ რომელიმე შემთხვევაზე, რაც აუცილებელ წინაპირობას წარმოადგენს მორალური ზიანის ანაზღაურების შესახებ მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლიანობისათვის.
10. სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ, მოითხოვა მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება.
11. კასატორმა მიუთითა სააპელაციო სასამართლოს განჩინების გაუქმების შემდეგ საფუძვლებზე:
 - 11.1. სასარჩელო მოთხოვნა არ არის ხანდაზმული. სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა მისი მითითება იმ საპატიო მიზეზებზე, რის გამოც მან 2015 წლამდე ვერ წარადგინა სარჩელი;
 - 11.2. 2006 წელს სააპელაციო სასამართლოს დავალებით არქიტექტურის სამსახურმა დაადგინა ზიანის ოდენობა, რამაც შეადგინა 55 490 ლარი. სააპელაციო სასამართლომ მოპასუხეს დააკისრა 10 000 ლარის ანაზღაურება, რადგან სააპელაციო სასამართლოში მოთხოვნის გაზრდა არ შეიძლებოდა. მოპასუხე მოსარჩელეს დაპირდა, რომ აანაზღაურებდა დარჩენილ 45 490 ლარს, რომელიც

არ შეასრულა. აღნიშნული დაპირებების შესრულების მოლოდინში რამდენიმე წელი გავიდა. შემდეგ კასატორის შვილის მიმართ დაიწყო მუქარა, რომ ზიანი არ ანაზღაურდებოდა. მოსარჩელის შვილს მოუწია ქვეყნის დატოვება, ხოლო მოსარჩელე, როგორც პირველი ჯგუფის ინვალიდი, მოკლებული იყო შესაძლებლობას დაეცვა თავისი უფლებები. საკასაციო საჩივრის ავტორის განმარტებით, აღნიშნული დაუძლეველი ძალა გახდა მისი 2015 წლამდე უმოქმედების მიზეზი, რის გამოც მისი მოთხოვნა არ უნდა ჩაითვალოს ხანდაზმულად.

12. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2017 წლის 2 ოქტომბრის განჩინებით მოსარჩელის საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მიხედვით, დასაშვებობის შესამოწმებლად.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი

13. საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლისა და საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ მოსარჩელის საკასაციო საჩივარი არ აკმაყოფილებს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მოთხოვნებს, რის გამოც მიჩნეულ უნდა იქნეს დაუშვებლად.
14. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის თანახმად, საკასაციო საჩივარი ქონებრივ ან არაქონებრივ დავაზე დასაშვებია, თუ კასატორი დაასაბუთებს, რომ: ა) საქმე მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს სამართლის განვითარებას და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას; ბ) საქართველოს უზენაეს სასამართლოს მანამდე მსგავს სამართლებრივ საკითხზე გადაწყვეტილება არ მიუღია; გ) საკასაციო საჩივრის განხილვის შედეგად მოცემულ საქმეზე სავარაუდოა მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება; დ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული

პრაქტიკისაგან; ე) სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური ან/და საპროცესო სამართლის ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე; ვ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციას და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს; ზ) გასაჩივრებულია სააპელაციო სასამართლოს მეორე დაუსწრებელი გადაწყვეტილება ან განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე.

15. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი არ არის დასაშვები სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლით გათვალისწინებული არც ერთი ზემოთ მითითებული საფუძვლით.
16. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). დასაბუთებულ პრეტენზიაში იგულისხმება მითითება იმ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც დაშვებული იყო სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის დროს და რამაც განაპირობა ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად შეფასება-დადგენა, მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმის არასწორად გამოყენება ან/და განმარტება.
17. საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ კასატორს სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებთან მიმართებით არ წარმოუდგენია დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება).
18. საკასაციო საჩივრის განსახილველად დაშვების წინაპირობა ვერ გახდება კასატორის შედავება იმის თაობაზე, რომ სასარჩელო მოთხოვნა, მის მიერ დასახელებული გარემოებების (იხ. წინამდებარე განჩინების 11.2. პუნქტი) გათვალისწინებით, სააპელაციო სასამართლოს არ უნდა მიეჩნია ხანდაზმულად.
19. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სამოქალაქო კანონმდებლობა იცნობს სხვადასხვა ტიპის ვადებს. მათ შორისაა

სამოქალაქო უფლების განხორციელების ვადები, რომლებიც სხვა ვადებთან ერთად გულისხმობს უფლების დაცვის ხანდაზმულობის ვადებს. სასარჩელო ხანდაზმულობა არის კანონით დადგენილი დრო, რომლის განმავლობაშიც პირს, რომლის უფლებაც შელახულია, შეუძლია მოითხოვოს იძულებითი აღსრულება ან უფლების დაცვა სასამართლოში სარჩელის შეტანის გზით. თუკი დარღვეული უფლების იძულებით დაცვის შესაძლებლობა კანონით განსაზღვრული ვადით არ იქნებოდა შეზღუდული, ეს გამოიწვევდა სამოქალაქო საქმეზე გადაწყვეტილების გამოტანის გაძნელებას, ვინაიდან დიდია ალბათობა საქმესთან დაკავშირებული უტყუარი მტკიცებულებების დაკარგვისა, საქმეში მონაწილე პირების მიერ საქმის გარემოებების არაადეკვატურად აღქმისა და სხვა. ამრიგად, სასარჩელო ხანდაზმულობა ხელს უწყობს რა სამოქალაქო ურთიერთობათა სტაბილიზაციას, ამავდროულად ემსახურება სახელშეკრულებო დისციპლინის სიმყარეს და ეხმარება სამოქალაქო ურთიერთობის მონაწილეებს თავიანთი უფლებებისა და ვალდებულებების აქტიურად და დროულად განხორციელებაში **(იხ. სუსგ №ას-266-254-2013, 25 დეკემბერი, 2013 წელი)**.

20. სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადები მიიჩნევა საქმის სწორად გადაწყვეტის ერთ-ერთ გარანტიად. გადაწყვეტილება ეფუძნება მხარეთა მიერ წარდგენილ მტკიცებულებებს. შესაბამისად, მტკიცებულებათა უტყუარობა, მათი ვარგისიანობის, ნამდვილობის უტყუარად დადგენის შესაძლებლობა უმნიშვნელოვანესია სწორი და ობიექტური გადაწყვეტილების მისაღებად. სამართალწარმოებაში შეცდომის თავიდან აცილება უპირველესი მიზანია. ამასთან, ხანგრძლივი დროის გასვლამ შეიძლება გამოიწვიოს მტკიცებულებების შეცვლა ან მათი მოპოვების უკიდურესად გართულება, ზოგჯერ კი – განადგურება, რაც, საბოლოო ჯამში, გაართულებს სადავოდ გამხდარი მტკიცებულებების საიმედოობის დადგენას. როდესაც ხანგრძლივი დროა გასული იმ მოვლენიდან, რომელმაც სადავო გარემოებები წარმოშვა, მაღალია ალბათობა, რომ მტკიცებულებები, რომლებიც ადრე არსებობდა, შეიძლება დაკარგული ან სახეშეცვლილი იყოს, ასევე გაფერმკრთალდება მოწმეთა მეხსიერება, რომელთა ჩვენებებს სასამართლო დავის

გადაწყვეტისას უნდა დაეყრდნოს, გაიზრდება სავარაუდო, არასანდო მტკიცებულებათა რიცხვი. შედეგად, მეტი ალბათობით შეიქმნება ნიადაგი საქმის ფაქტობრივი გარემოებების არაობიექტური შეფასებისათვის. ხანდაზმულობის ვადა წარმოადგენს მცდელობას, დაიცვას მხარეები ასეთი საფრთხეებისგან **(საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს პლენუმის 2013 წლის 5 ნოემბრის №3/1/531 გადაწყვეტილება საქმეზე ისრაელის მოქალაქეები – თამაზ ჯანაშვილი, ნანა ჯანაშვილი და ირმა ჯანაშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ, II, 21).**

21. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1008-ე მუხლის თანახმად, დელიქტით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლების ხანდაზმულობის ვადა არის სამი წელი იმ მომენტიდან, როცა დაზარალებულმა შეიტყო ზიანის ან ზიანის ანაზღაურებაზე ვალდებული პირის შესახებ.
22. საქართველოს უზენაესი სასამართლო იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებას, რომ მოსარჩელისათვის 55490 ლარის ოდენობით ზიანის მიყენების ფაქტის დადასტურებულად მიჩნევის შემთხვევაშიც კი, სასარჩელო მოთხოვნა ხანდაზმულია, რადგან მისთვის 2006 წლის 4 დეკემბრის გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის მომენტისათვის ანუ 2007 წლის 22 თებერვალისათვის ცნობილი უნდა ყოფილიყო ზიანის და ზიანის მიმყენებელი პირის შესახებ, კერძოდ, მოსარჩელეს უნდა სცოდნოდა, რომ მას მოპასუხის მიმართ წარმოშობილი ჰქონდა 55 490 ლარიდან დარჩენილ 45 490 ლარზე მოთხოვნის უფლება. თუმცა, მან სასამართლოს მიმართა მხოლოდ 2015 წელს, რის გამოც მოსარჩელის მოთხოვნა დარჩენილი 45 490 ლარის გადახდის შესახებ ხანდაზმულია, ხოლო აღნიშნული თანხის გადაუხდელობით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურების თაობაზე უსაფუძვლო.
23. კასატორის მითითება, რომ მოპასუხე მას დაპირდა დარჩენილი 45 490 ლარის ანაზღაურებას და ამ დაპირების შესრულების მოლოდინში მან გაუშვა ხანდაზმულობის ვადა, არ წარმოადგენს კვალიფიციურ შედავებას. კასატორის მხოლოდ ახსნა-განმარტება მოპასუხის მიერ ვალდებულების შესრულების დაპირების გაცემის თაობაზე, როდესაც თავად მოპასუხე ამ ფაქტს უარყოფს (იხ. მოცემული განჩინების 3.2

პუნქტი) ხანდაზმულობის ვადის დენის შეწყვეტის საფუძვლად (სამოქალაქო კოდექსის 137-ე მუხლი) ვერ განიხილება, რადგან სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. რაც შეეხება კასატორის მითითებას საკუთარი შვილის მიერ ქვეყნის დატოვებასა და შეზღუდული შესაძლებლობის გამო სარჩელის წარუდგენლობაზე, ასევე, არ შეიძლება იქნეს მიჩნეული ხანდაზმულობის ვადის დენის შეჩერების საფუძვლად. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 132-136-ე მუხლებით დადგენილია ხანდაზმულობის ვადის დენის შეჩერების კონკრეტული შემთხვევები, თუმცა, ზემოაღნიშნული გარემოებები არ მიეკუთვნება კანონით გათვალისწინებულ არც ერთ შემთხვევას.

24. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ თავად კასატორი საკასაციო საჩივარში ზემოაღნიშნულ გარემოებებს მოიხსენიებს „დაუძლეველ ძალად“. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 132-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, ხანდაზმულობის ვადის დენა ჩერდება, თუ სარჩელის წარდგენას აბრკოლებს განსაკუთრებული და მოცემულ პირობებში აუცდენელი დაუძლეველი ძალა.
25. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ ცნება „დაუძლეველი ძალა“ მოიცავს როგორც სტიქიურ უბედურებას, ისე საზოგადოებრივ მოვლენებს (სამოქალაქო ომი), რომლებიც არღვევენ ტრანსპორტის, სასამართლოსა და სხვა ორგანოების ნორმალური მუშაობის რეჟიმს. იმისათვის, რომ ესა თუ ის მოვლენა დაუძლეველ ძალად დაკვალიფიცირდეს, იგი, უპირველეს ყოვლისა, უჩვეულო უნდა იყოს, ანუ მოვლენათა ნორმალური მსვლელობიდან ამოვარდნილი და, როგორც წესი, წინასწარ გაუთვალისწინებელი. გარდა ამისა, ასეთი მოვლენა ობიექტურად შეუქცევადი უნდა იყოს, მისი შეჩერება კონკრეტულ სიტუაციაში არსებული ტექნიკური და სხვა საშუალებებით შეუძლებელი უნდა იყოს (**იხ. სუსგ №ას-641-609-2013, 2 დეკემბერი, 2013 წელი**). საკასაციო პალატა კასატორის მიერ მითითებულ გარემოებებს ვერ მიიჩნევს სამოქალაქო კოდექსის 132-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრულ დაუძლეველ ძალად და, შესაბამისად, ხანდაზმულობის ვადის შეჩერების საფუძვლად.
26. ამდენად, კასატორი ვერ უთითებს მატერიალური ან/და საპროცესო

სამართლის ნორმების ისეთ დარღვევაზე, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე.

27. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ კასატორს დასაბუთებული პოზიცია არ წარმოუდგენია ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციასთან ან/და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალთან წინააღმდეგობის საფუძვლით, შესაბამისად, საკასაციო საჩივარი აღნიშნული საფუძვლითაც არ არის დასაშვები.
28. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ არ არსებობს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლით განსაზღვრული საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის რომელიმე წინაპირობა, რის გამოც მას უარი უნდა ეთქვას განხილვაზე.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე, 401-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა

1. ა-- ლ-----ის საკასაციო საჩივარი, როგორც დაუშვებელი, დარჩეს განუხილველი;
2. კასატორი გათავისუფლებულია სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

თავმჯდომარე

ნ. ბაქაქური

მოსამართლეები:

ზ. ძლიერიშვილი

ბ. ალავეძე